

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuul abonamentului:		Pretiuul insertiunilor:		Correspondintiele sè se adreseze Redactiune dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . .	5 fl.— cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.		
„ „ „ „ 1/2 anu . . .	2 „ 50 „			
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . . .	7 „ — „			
„ „ „ „ 1/2 „ . . .	3 „ 50 „			

Invitare de prenumeratiune

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Cu ajutoriuul lui Dumnedieu apropiamu de incheierea anului 1877., antaiulu anu de esistintia alu acestei foi bisericesci si scolare!

In acestu anu, redactiunea si-a pusu tóte silintiele pentru a corespunde angajamentului seu in faci'a publicului cetitoriu, de si, ca la inceputulu tuturoru lucrurilor, dificultatile, nici aci n'au lipsitu.

Noi insa nu am declinatu si nici vom decliná dela detori'a nóstra, de a ne face lucratori macar câtu de mici in vi'a Domnului, si a vesti cuventulu lui Ddieu, pentru cà „Nu are atàta necesitate corpulu de panaa nutrimentala, càta necesitate are sufletulu de cuventulu lui Ddieu,“ dice Ilie Miniatu.

Adeveratu, cuventulu lui Ddieu se vestesce decàteori preotii citescu sant'a evangelia in biserica la liturgie séu alte servitii sacre, dar elu numai candu se comentéza si prin espicare devine viu si energicu, cum dice s. Pavelu.

Clerulu si poporul romanu ortodoxu nu póte remané nepasatoriu de acestu adeveru mare. Incongiuratu cu elemente straine din tóte partile, aceste nu arareori inriurescu asupra religiositatii loru, intr'unu modu stricatosu si aducu multa dauna bisericeii.

Precum in trecutu asia si in viitoriu noi vom publicá articoli instructivi asupra asiediaminteloru bisericeii nóstre si in specialu asupra avantajieloru spirituale si morale ce poporul nostru le are in biseric'a sa autonóma. Dara vom aratá totodata si erorile provenite din rea practicarea loru. „Striga cu tarie, si nu incetá, ca o trimbítia inaltia glasulu, si spune poporului meu peccatele loru“ dice s. spiritu prin gur'a profetului Isaia.

In legatura si nedespartita de biserica e scol'a, acestu catecumenatu modernu, din care au se ésa membrii bisericeii si ai natiunei. Noi, romanii astadi numai in scola ne putemu aflá manuirea nóstra. Trebuie dara ca atentiunea tuturoru se fia indreptata asupra invetiamentului, si asupra administrarei lui rationale.

Incuragiati de spriginulu moralu si materialu cu care publiculu a binevoitu se imbraciseze intreprenderea nóstra, noi vomu continuá si mai de parte a luptá pentru cele doue mari institutiuni de viétia, pentru biserica si scola!

Cu acést'a recomandandu-ne in partinirea caldurósa a onoratului publicu, deschidemu invitarea de prenumeratiune pe anulu 1878 la „Biseric'a si Scol'a.“ Pretiuulu 5 fl. v. a. pe anu si 2 fl. 50 cr. pe diumetate de anu.

Aradu, 3 Decembre, 1877.

Redactiunea.

O imputare de eresía — nedrépta.

Unu corespondinte din Aradu, ce se tituléza „ortodoxulu“, cu scopu de a ne discreditá inaintea publicului, ne acusa in nr. 94 alu „Telegrafului romanu“ cà predicamu doctrine ratacite séu defectuóse despre biseric'a nóstra.

Ansa la publicarea acestei acuse atátu de grave in'contra nóstra, i-a datu articolulu intitulatu „Biseric'a si nationalitatea“ din Nr. 44 alu acestei foi, in care am disu intr'altele cà „Biseric'a crestina nu e legata nici de unu poporu, nici de o natiune. „Mergeti in tóta lumea a disu mantuitoriulu Christosu apostoliloru sei, si vestiti evangeli'a la tóta zidirea.“ Er apostolulu Pavelu dice: „Prin unu spiritu noi toti ne am botezatu intr'unu corpu, ori Iudei, ori Elini, ori servi, ori liberi“ etc. Astfelu, nici unu poporu, nici o natiune nu e in dreptu a face din biseric'a crestina o proprietate nationala; ea e pentru toti crestinii. Caracterulu localu ori nationalu nu se potriveşce cu catolicitatea bisericeii, si daca óre care biseric'a se numesce nationala, ea póte fi nationala in intielesu impropriu si numai in reportulu administrativu, in câtu adeca ea acórda tuturoru nationalitatiloru dreptulu de a-si face servitiulu divin in limb'a nationala. In acestu momentu se cuprinde caracterulu nationalu alu bisericeii“.

Binevoitoriulu corespondinte ortodoxu se mira cà „intr'o foia de specialitate“ (Biseric'a si Scola) se serie si se publica astfelu de doctrine; apoi dice: „O sentintia acést'a greu derogatoria adeverului evangelicu, dupa care apostolii inspirati de santulu spiritu au inceputu a vorbí in diverse limbe, éra intemeiatoriulu bisericeii a demandatu apostoliloru: „Mergeti si invetiati neamurile botezandu-le!“ Nu deci pe dreptulu popóreloru de a-si face servitiulu divin in limb'a nationala — este intemeiata biseric'a lui Christosu, continua corespondintele, ci pe obligamentulu ei de a invetiá pe popóre adeverulu, adeca de a-le lumin'a si cultiva in limb'a loru propria“ etc. si termina „Intru acésta calificatiune (limb'a nationala) cuprindiendu-se propriamente nationalitatea genuina a unui poporu, resulta evidentu cà biseric'a nóstra crestina in celu mai propriu séu genuinu intielesu alu seu este nationala.“

Corespondentele precum se vede, nu vrea nici mai multu nici mai pucinu se arate decátu, cà biseric'a crestina dupa originea sa e nationala si cà nationalitatea constitúe caracterulu asia dicendu dogmaticu alu bisericeii, pre motivulu cà „apostolii inspirati de s. spiritu au vorbitu in diverse limbe“ si pentru cà Christosu li-a disu: mergeti si invetiati neamurile. Acést'a e togmai ca si candu am dice cà nisce nemti ori evrei sunt romani pentru cà vorbescu romanese. A deduce cà biseric'a lui Christosu e nationala romana, greca ori russa, pentrucà apostolii au vorbitu in diverse limbe este o deductiune eronata, ce sta in contradicere apriga cu regulele logiceii. Daca vom primí

teori'a acést'a, atunci din motivulu cà apostolii au scrisu evangeliiele si epistolele séu invetiamentulu loru in limb'a ebraica si gréca, va trebui se admitemu cà biseric'a lui Christosu este numai a greciloru si evreiloru, nu in sa si a altoru popóre. Nu! Christosu nu a impusu limb'a in care se se propage evangeli'a sa. Elu ni-a datu numai institutiunea, lasandu in voi'a ómeniloru se-si aléga formele si mediele de progresu si cultura, intre care negresitu, mediulu celu mai importantu este limb'a poporului. Candu mantuitoriulu a disu catra apostoli „mergeti si invetiati neamurile,“ li-a indegetatu numai scopulu trimiterei loru, éra alegerea midilóceloru intru ajungerea acestui scopu erá afacerea personala a fiacarui din apostoli.

Corespondentele ortodoxu spre a ne poté improscá mai bine, ne atribue unu lucru, ce nu l'am afirmatu. Noi nu am disu, si nici unu teologu seriosu nu póte afirmá cà biseric'a lui Christosu e intemeiata pe dreptulu popóreloru de a-si face servitiulu divin in limb'a nationala, ci am disu si repetamu cà caracterulu nationalu alu bisericeii consiste in reportulu administrativu, incátu adeca, ea acórda tuturoru nationalitatiloru dreptulu de a-si face servitiulu divin in limb'a nationala. Noi am vorbitu de caracterulu nationalu alu bisericeii, si corespondentele vorbesce despre intemeierea bisericeii, dicandu: „nu pe dreptulu popóreloru de a-si face servitiulu divin in limb'a nationala este intemeiata biseric'a lui Christosu, ci pe obligamentulu ei de a invetiá pe popóre adeverulu, adeca de a le lumin'a si cultivá in limb'a loru propria“ etc. Si aci, autorele nu numai confunda scopulu cu midilócele, pe care le privesce dreptu scopu, ci face inca o conclusiune falsa, ori betia de cuvinte; pentrucà, daca biseric'a e „intemeiata pe obligamentulu de a invetiá pe popóre adeverulu,“ — fiindu „adeverulu“ unu conceptu abstractu si mai largu decátu conceptulu „nationalitate,“ nu-lu putemu restringe in cadrulu angustu alu nationalitatii. Dar fiindu vorb'a de a lumina si a cultivá spiritulu, se intielege de sine cà luminarea si cultivarea lui reclama neconditiunatu organulu comunicatoriu adeca limb'a; o cultura fora de limba nu se póte nici cugetá. Asia dar este de prisosu a dice cà misiunea bisericeii este se invetie pe popóre adeverulu, in limb'a loru propria, càci altfelu nici nu le póte invetiá.

Nici chiar cu afirmatiunea cà biseric'a lui Christosu e intemeiata po cutare „obligamentu“ nu ne invoimu. Intemeierea pe „obligamentu“ presupune obligamentulu inainte de ce ar existe institutiunea, si acést'a ar insemná „filius ante patre.“ Altcum despre biseric'a, ca institutiune divina ce e, nici nu putemu dice cà e obligata vis-a-vis de cineva, precum nu putemu dice despre Ddieu cà a fostu obligatu se creze lumea; biseric'a prescrie, impune obligamentele!

Din cele premerse invederéza cà nationalitatea nu forméza, nici nu póte formá caracterulu dogmaticu séu genuinu alu bisericeii; càci ce este nationa-

litatea? este caracteristic'a prin care unu poporu se deosebesce de altu poporu. Acésta caracteristica, nime nu va poté disputá cá se cuprinde numai in limba. Datinale, moravurile, si obiceiurile facu de opotriva cu limb'a nationalitatea genuina a unui poporu. Ca se putemu dice despre biseric'a crestina cá e nationala romana dupa origine, ar trebui ca misterele ei se cuprinde mistere din cultulu mitologicu romanu, dar aceste s'au pastratu numai in individualitatea poporului romanu, in viet'i'a lui tieranáscá. In biseric'a crestina, care si-a pastratu genuitatea sa, vedemu comunicandu-se acelesi taine, vedemu pazindu-se acelasi cultu si acéleasi serbatori, ori in Grecia, ori in Rusia, ori in Romania. Acést'a e natur'a bisericeii lui Christosu, ea e catolica séu universalá, asia marturisimu noi in simvolulu credintiei, cuprinde pre tóte natiunile si nici la o natiune nu se marginesce.

Numai judeii secolului apostolicu au incercatu cu tóta tari'a, ca se ingradéscá crestinismulu intre hotarele judaismului, si se faca din biseric'a crestina institutiune nationala judaica, impunendu la toti crestinii circumcisiunea mosaica. Ba nici apostolii nu erau in claru cu natur'a crestinismului. Ca judei, ei predicara dintru 'nceputu numai la conationalii loru evangeli'a lui Christosu, si se fereau de a botezá pe pagani, pana candu nu a venitu unu Pavelu ca se sdrobéscá prejudetiele judeiloru.

Intrebamu acuma, ce s'ar fi intemplatu cu biseric'a crestina daca judeii i-ar fi potutu imprimá unu caracteru nationalu judaicu? Popórele pagane, cu deosebire Grecii si Romani, cari si altcum aveau o aversiune neimpecata pentru institutiunile judaice, ei s'ar fi instrainatu de crestinismu, pre cuventulu de institutiune judaica. Terminamu deci, sustienendu, in conformitate cu doctrin'a bisericeii ortodoxe a resaritului, cá biseric'a crestina póte fi nationala in intielesu impropriu si numai in reportulu administrativu incátu adeca, ea acorda tuturoru nationalitatiloru dreptulu de a-si face servitiulu divinu in limb'a nationala; ér din punctulu de vedere dogmaticus séu in intielesulu seu genuinu e anu are caracteru localu orinationalu, citóte popórele, in toti timpii sunt chiamate a face parte dinea „ori judei, ori elini, ori servi, ori liberi, printr'unu spiritu, noi toti ne am botezatu intr'unu corpu. (I. Cor. XII. 13). V. . . . . m.

Difteria.

Angerulu sugrumatoriu „Difteria“ a inceputu éراسi a cere victimele sale. Ne vinu sciri din departe si de aprópe cá ea sugruma nunumai copii, ci si ómeni crescuti si nu e cine se le ajuta! S'au inchisu ici colea si scolele cu mare dauna a invetiamentului. Acestu tristu nunciu me indémna a face publiculu cetitoriu, éras mai vertosu pe DD. preoti, ca parinti

ai poporului si pre DD. invetiatori, ca ingrigitori de copilasi, atenti la brosiuric'a „Difteria si sanarea ei naturala“ cu atáta mai multu cu cátu metod'a de a tractá acésta bóla infernala dupa prescisele acestei brosiure, mi s'a aretatu in septemanele trecute peste tóta asteptarea eficace la 2 nepotiele — de 3½ si de 5½ — si la unu nepotielu — de 6 ani. — Din acestia s'a bolnavitu fetiti'a cea mai mica, si dupa 4 dile si cea mai marisióra, ale unei fete, éras dupa 8 dile fetiorulu alu altei fete. Fiindu inse mamele loru instruite, de si au chiamatu mediculu se constatedie ból'a mai apriatu, ele totusi au tractatu bolnavii dupa prescisele brosiuriceii si succesulu a fostu favoritoriu, cáci toti au scapatu din periculu si dupa o septemana au fostu éراسi deplinu sanatosi. Mediculu nu a prescisu nimicu, ci a observatu numai tractarea bolei si decursulu bólei si in fine a gratulatu parintiloru pentru succesu.

Ca onoratulu publicu se véda, cá si in alte locuri si tieri se aplica astfelu de cure insemnu aicea aceea, ce am cetitu dilele aceste in o foia:

Multiumita publica. In decursulu lunei trecute s'au bolnavitu in timpulu grasandei epidemii difteritice si ai mei 2 copii in etate de 6 si de 4 ani de ból'a acést'a inspaimentatoria, careia cu o di mai nainte cadiuse victima unu copilu alu unui ampoiatsu de cale ferata locuitoriu in un'a si aceasi casa cu noi.

Dupa ce dara 2 domni medici alopatis, cari tractédia morbiei aicea, constatará ból'a acést'a si la copii nostri de difteria in o forma fórté periculósa, astfelu in cátu unulu, ca se prelungéscá viet'i'a copilului celui mai micu, a vrutu numai decátu se-lu taie la gátu (feringotomia?) fara, ca se stee bunu pentru succesu; inspaimatatu si plinu de desperatiuni, am telegarafatu medicului fisiastru alu nostru in Lemberg, D. Dr. medicine Venant Piasecki, care mai nainte tractase soci'a mea in friguri lichuse si pe fiulu meu celu mai mare de seursóre cu succesu doritu dupa metod'a naturala.

Nici acuma nu ne a insielatu fidati'a nostra. Mediculu vení cu trenulu celu mai aproape, se opuse taiareila gátu, care chirurgulu o sustiené necesaria, si a mantuitu ambii mei fii dechiarati de morti prin medicii alopatis, in vro câteva dile prin aplicarea fomentelor de apa rece, potrivite frecári si gargarisári, care procedura in órele 24 d'antaiu s'a efeptuitu sub inspectiunea sa propria ponendu insusi man'a. Multiemita dara bravului fisiastru, multiemita metodei sale pline de rezultate. Multiamita fia lui Dumuedieu tatalu tuturoru care in asia simplu midilocu a depusu potere minunata!

Radymano in Galitia 21 Oct. 1877.

Wenzel si Anna Hendrich.

Aicea s'a bolnavitu unu copilu de 6 ani alu unui eroitoriu, éراس de difterie si a fostu tractatu alopaticu cu succesu la parere bunu, cáci difteri'a se fia disparutu, dara dupa vre o câteva dile copilulu nu se intramá ci simtiá nisce dureri in stomacu. Ace-

ste crescendu, candu tata seu nici nu cugetá la reu, copilulu ilu rogá se-lu iá in bratie, càci tare ilu doré la fole. Tata seu ilu redicá si copilulu slobodí capulu in josu si móre. Se vede cà a inghititu din piatr'a iodului si din alte medicamente, cu cari s'au obiceiuitu medicii se arda mucidial'a din gur'a bolnaviloru de difteria. — Ap'a nu e periculósa si daca nu va poté ajutá barem nu va stricá.

Sum in buna credintia, cà nimene nu va cugetá, cumca eu scriu aceste ca se potu vinde din brosiurele mele mai susu insemnate, càci pretiulu loru de 6 cr. va vedé ori cine, cà nu e de unu folosu materialu, ci cà eu scriu, ca se facu cunoscutu càtu se va poté mai latita o cura simpla fara nici unu pericolu, eftina, inse cevasi ostenitoria — dara ce nu facu parintii pentru copii sei? — care o are totu omulu la indemana nu mai se o scie aplicá. E fórte tristu si strainu lucru, candu ai cu ce si totusi nu te scii ajutá!

Am cetitu si „Difteria“ descriere in „Albin'a Carpatilora“. care inse mi se pare a fi decopiata de nemedicu. Nu am se observediu la dens'a alta, daca cineva vre se se cureze dupa acele principie, unde despre ap'a rece se vorbesece numai prin trecatu, decátu cà acolo se dice se chiamamu mediculu, si unde e mediculu in totu satulu, apoi copii nostri fugu de straini, dara daca vor fi cunoscuti cu preotulu ori cu invetiatoriulu, séu acestia voru ordiná maiceloru cum se procéda, usioru se voru supune copii, si pericolulu va fi indepartatu si pana va sosí mediculu, daca se va chiamá undeva.

Timisióra, 28. Nov. st. v. 1877.

Dr. Vasiciu.

Spiritulu de asociare la romani.

(Fine).

Un'a diu conditionile principali in desvoltarea unui poporu este fora indoiéla averea, si capitalele productive, de care dispune. In formarea capitaleloru jóca o rola fórte insemnata spiritulu de asociare, ba putemu dice, cà tóte capitalele, de cari dispune lumea astadi, nu sunt altceva, decátu productulu unei activitáti asociate a factoriloru, cari au sciutu apretiu insemnatarea si influinti'a cea buna, ce o eserceza capitalele adunate asupra infloririi si prosperárii societáti omenesci. Daca popórele culte nu aru fi lucratu conduse de acésta ideia, atunci lumea nu aru fi in stare a enumerá astadi atátu de multe inventiuni cu mentiunea de a inlesni conditionile de viétia ale omului.

In viétia poporului nostru ni se presentéza astadi ca unu opu de cea mai mare urgentia: formarea de capitale proprii in tóte partile locuite de romani. Fara capitale poporul nostru nu póte prosperá, pentru cà fara de ele nu putemu sustiené si ridicá institutiunile nóstre pre de o parte, ér pre de alt'a poporul nu are unde alergá dupa imprumuturi ieftine in casu candu este lovit de cutare calamitate, ce-lu face se recurga la ajutoriu materialu strainu. Fara capitale lucrulu braciiloru poporului romanu remane inca multu timpu in o stare primitiva, si nu póte aretá rezultatele, ce le producu braciile altoru popóre, cari in lucrulu loru dispunu de capitale de ajunsu. Este mare diferinti'a intre lucrulu unui omu seracu si intre lucrulu unui omu avutu. Celu d'antaiu lucra numai

singuru, ér man'a celui de alu doilea este in totu momentulu prelungita. Elu are instrumente, elu are masini, animale si altele. Tóte acestea i-inlesnescu lucrulu in gradu mai mare séu mai micu, si astfelu in acelasi timpu lucrulu lui produce rezultate multu mai mari, decátu lucrulu omului, ce nu dispune de capitalele necesari spre a-si poté procurá aparatele si instrumentele de lipsa.

A formá capitale proprii in sinulu poporului nostru nu este inse nici decátu unu lucru atátu de greu, precum i s'ar paré cuiva la prim'a vedere. Scimu cu totii, si recunoscem toti streinii, cari au studiatu viétia poporului romanu, cà romanulu este darnicu, si se simte bine, satisface unei ambitiuni, ce-lu preocupa atunci, candu este in stare, si are ocaziune a dá, séu a ajutá pre cineva. Daca i-amu deschide ocaziunea, ca la momente opor une, se contribúiesca pentru formarea unui fondu bisericescu séu scolaru, si i-amu aretá avantajiele ce le póte avé din o astfelu de contribuire, elu de siguru nu ne aru refúsá denariulu seu. Pe timpulu secerii d. e. fiecare tieranu de a i nostri, candu rodesce campulu, are o cantitate mai mare séu mai mica de bucate. Daca fruntasii unei comune s'aru intielege nii cu altii, si aru concepe idei'a de a se adresá catra poporu in unu astfelu de timpu cu invitarea de a contribuí fiecare dupa puterile sale cu câte o cantitate càtu de mica de bucate pentru formarea cutarui fondu, de siguru inca in celu d'antaiu anu s'ar poté colectá o suma óre carea, carea apoi ar poté serví pre langa o administratiune si ingrigire buna de basa pentru formarea unui capitalu mare. Daca acésta procedura s'ar urmá in fie care anu si despre administrare s'ar dá ratiociniu regulatu, ér sumele colectate s'ar dá apoi in naturale séu prefacute in bani in usufructulu poporului: atunci acestea pre de o parte aru cresce, ér pre de alt'a poporul s'ar invetiá a cunósce folósele capitalului adunatu de elu, si s'ar escitá in elu voi'a de contribuire si spiritulu de asociare in intreprinderi concepute si puse in lucrare spre folosulu seu. Mai in fie care comuna esista câte unulu séu doi ómeni cu dare de mana si fara familia. Daca fruntasii comunii aru scí entusiasamá pre acesti ómeni pentru scopurile, ce le urmárimu, si le aru aretá folósele cele mari, ce le are omulu din contribuii pentru institutiunile nóstre, si cu deosebire pentru scóla: atunci nu ne indoimu, cà s'aru gasí mai preste totu loculu individi, cari se fie aplecati a testá din averile loru pre sém'a bisericeii si a scólei. Esperienti'a ne aréta in modulu celu mai eclatantu, cà multe fundatiuni de ale nóstre s'au facutu curatu numai pre calea acést'a, si suntem convinsi, cà multi dintre cei ce traimu astadi amu pututu insine esperiá, cà cu astfelu de maniere se póte face fórte multu in acésta directiune.

Mai dilele trecute a intratu dieces'a nóstra in posesiunea unei fundatiuni in suma de preste 50,000 fl., intielegemu fundatiunea fericitei Elena Birt'a, o fundatiune frumósa, si cu unu scopu maretiu din carea se provedu pre fie care anu 12 tineri studenti cu o suma de câte 200 fl. Meritul in crearea acestei fundatiuni este de siguru si alu acelor barbatii, si specialu alu fostului advocatu si directoru alu preparandiei romane din Aradu Ioan u P o p o v i c i u, carele nu s'a odichinitu, pana candu nu i-a succésu a induplecá pre fundatori'a de pia memoria la crearea acestui insemnatu capitalu, si medilocu de educatiune pentru noi.

Este dreptu, cà barbatii, cari induplecara pre fundatori'a la crearea acestui asilu, nu au contribuitu cu bani. Meritul loru le va remané inse pentru toti timpii necontestabilu, ei voru figurá totdeuna ca autorii intelectuali ai acestui opu maretiu.

Câte astfelu de ocaziuni nu ni se da la toti, daca scimu se le exploatámu, si scimu se fimu la postulu nostru atunci, candu suntemu petrunsi cu totii de simtiulu de a contribuí fiecare cu denariulu seu pre altariulu bisericeii si natiunei. Spre scopulu acést'a nu se receru cine scie ce sacrificie enorme dela noi, si prin contribuii mici, dar dese

si bine administrate se potu formá multime de capitale, pre cari apoi ne putemu redimá in desvoltarea nóstra. Nu se recere dela toti se contribuim cutare feliu de obiecte, ci numai aceea ce avemu, si nu esista in lume nimenea, carele se nu póta contribuí nimicu.

Se privimu inse lucrulu si din alta parte. La noi la romani este ca la tóte popórele agricole unu isvoru fórte insemnatu de castigu economi'a de vite. In vitele tieranului romanu este depusa o parte din capitalulu lui. Daca se intempla, se i se prepadésca un'a séu doue din aceste vite, si mai cu séma din vitele tragatórie, tieranulu romanu perde o parte insemnata din capitalulu seu. Acésta dauna o supórta fórte greu singuru, ba de multe ori este silitu d. e. daca i-móre boulu din jugu, cu carele si-lucrú si se sustiené, se alerge dupa imprumuturi scumpe, si se cada in ghiarele usurariloru, cari prin percente esagerate lu-nimicescu. Cu totulu altfelu ar fi lucru atunci, candu toti indiviidii din o comuna s'aru asociá unii cu altii contra acestoru feliu de casuri si eventualitáti, si aru formá intre sine o societate de ajutorare imprumutata. Sub astfelu de impregiurári tóte daunele ce aru provení, nu le aru semtí omulu asia de tare, pentru cá nu lu-lovescu numai pre elu singuru, ci pre o comuna intréga, si asia ar fi mai usioru de suportatu, ba chiar nu le aru simtí de locu.

Se ne intipiuim, cá intr'o comuna esista 100 de proprietari de vite. Ei forméza o societate de asigurare de vite, si dicu: daca s'ar intemplá sè se prepadésca vre un'a din aceste vite, noi vomu privi daun'a acést'a de o dauna comuna a tuturoru, si de câte ori se va ivi o astfelu de necesitate vomu contribuí cu totii, dupa puterile nóstre la suportarea daunei. Se dicemu cá se intempla casulu, si se face d. e. o dauna de 100 fl. Acésta suma pe unu omu, a carui tóta averea consta in doi boi de jugu, póte se-lu ruineze, in timpu ce sum'a de 1 fl., cu cari contribuescu la suportarea daunei 100 de individi, o supórta fie care, fara se simta. Ce binefacere mare este in unu astfelu de casu pentru celu daunatu, si cátu de usioru se potu formá astfelu de societáti la poporulu romanu!

Nu ne amu propusu a tratá, de asta data despre societáti ca atari. Am inregistratu casurile de sus numai ca se aretámu, cátu de multe avantagie amu puté castigá poporulu nostru, daca amu sustiené si desvoltá intrensulu spiritulu de asociare. Acést'a nu este unu lucru imposibilu, pentru cá precum amu disu la inceputu, la noi esista in mesura póte cá pré mare ambe conditiunile, ce-lu producu, si asia ne trebue numai voi'a. Pentru ca se ni o castigámu acést'a voia, nu avemu, se facemu altu-ceva, decâtu se ne uitámu in giuru de noi, si se considerámu si precumpanimu impregiurarea, de care ne convingemu pe fie care di, cá nici unulu din noi nu ponderéza nimicu atunci, candu nu ponderéza destulu intregulu, caruia apartienemu. Pana candu vomu lucrú numai fie-care pentru sine, pentru avantagie proprii-individuali, pana atunci nu vomu merge inainte, ci vomu remané totu inapoi.

In desvoltarea nóstra, ca si in desvoltarea ori carui póporu esista numai unu medilocu puternicu: spiritulu de asociare bine intielesu si desvoltatu in mesura cuviintiósá. Inimiculu celu mai mare alu acestui'a este egoismulu cu fetulu lui ne'ncrederea Este o recerintia imperativa dara, ca sè ne emancipámu de aceste doue vitii, cari ne subminéza pre tóte terenele si directiunile, si se ne deprindemu a lucrú cu puteri unite pentru scopulu, ce-lu urmárimu cu totii, daca voimu, se avemu viitoriu. Numai pre acésta cale vomu puté face se prospereze institutiunile nóstre, numai astfelu voru puté produce ele fructele, ce le asteptámu, altfelu remanu pentru noi unu ce mortu, carele nu póte se produca nimicu.

Romanii din Turcia.

VII, Romanii din Dobrogea.

Ocupatiunea lor. — Scótele.

Romanii din Dobrogea locuescu 72 de comune, orasie si sate, dintre cari unele sunt mari si bine populate, de 100, 300 pana la 600 familii un'a, altele numai cu prea pucini Bulgari, cele mai multe numai de Romani. Sum'a tutoloru Romaniloru din Dobrogea se urca la numerulu de 8,000 familii, cu minimum 60,000 suflete. Din acesti Romani din Dobrogea, o mare parte acolo sunt nascuti si crescuti, acolo s'au pomenitu din vechime, nému de némulu lor, din nainte de emigratiunea Bulgariloru in aceste parti.

Altii sunt veniti acolo mai in urma, din tóta románimea din Dacia lui Traianu, din Romania, din Moldova, Basarabia, Bucovina, Transilvania, Banatulul, Temisiana, Ungaria si Maramuresiu, ba si din Macedonia.

Acesti din urma, gasindu multi frati d'ai lor, ca si densii de acelasi sange, de aceeaasi limba, de aceeaasi religiune, de acelesi datini stramosiesci, apoi mai gasira si nisce campii, dealuri si vái, paduri, tóte libere de locuitu, cine le va vrea, si cui unde i va placea, fara conditiuni grele din partea proprietariloru, dupa cum erau ei necajiti din partea acestora pana a nu veni aici, in Moldo-Romania de boeri si arendasii mosieloru pentru claca si boierescu, ér in Transilvania de nemesii unguri pentru iobagie; cáci campurile intregi Turcii, prin urmare si ale Dobrogei nefind pana acum proprietati ale particulariloru, ca intr'alte tieri, ci tóte numai ale statului, fiind-cá tóta intinderea imperiului otomanu e o mosie mare, a careia proprietariu este Sultanulu; acolo, daca unu stapanu de vite la St. George, de facia cu zaptiulu ghiumuruciiului (vamesului) si-numera vitele, si platindu acestuia pentru ele tacs'a prescisa, si-luá revasiulu cá a platitu, apoi elu putea cu vitele lui se amble pe tóte campile, dealurile si váile, prin tóte tufele si padurile, prin tóta Dobrogea, oprindu-se numai acolo unde vrea, siediendu unde vrea, cátu i placea, nimeni n'avea se-lu supere nimica, cá elu cu vitele lui e stapanu, avendu voia se umble pe unde va vrea unu anu de díle, pana ér la St. George, pentru cá elu si-a platitu birulu seu Sultanului, dupa cum adevéréza teschereaua de fatia. Si asia acésta inlesnire ce gasira acesti economi de vite in Dobrogea, far'a avea multi stapani in capulu lor, proprietari, arendasi, epistati, apoi prefecti si subprefecti, apoi primari, consilieri, s. a. Asemenea inlesnire nu se mai gasesce nicáiri in tóta Europa.

Afara de acést'a, si locuitorii Dobrogei si in cele administrative si judecatoresci, fiindu de Turci mai pucinu superati de cátu in alte tieri, si bucurandu-se si de o deplina libertate in tóte, cáci turcii nu supera pe niminea din nemusulmani séu ghiauri, fia de ce nationalitate séu religiune va fi, nici la religiune, nici la limba, la nimica, ci pe fiecare lu-lasa se faca ce va vrea, si cum i va placea, numai elu se nu supere pe nimenea. Acésta mare libertate indemná pe fórte multi Romani din tóte pârtila a veni si a se asiezá in Dobrogea, formandu ei acolo sate si orasie mari si frumóse romanesci. Si tocmai d'aici se póte esplicá diferinti'a cea mare a caracterului moralu ce esista intre Romanii din Dobrogea, de ceea alu Romaniloru din Moldo-Romania si din Transilvania, cáci cei din Dobrogea, fiindu nascuti si crescuti sub unu ceriu mai liberu, nesuperati si neasupriti de niminea, ba la intemplantu, apesati fiindu de vr'o nedreptatire, ei sunt de diregatorii statului tare sprijiniti si aperati, de aceea si viéti'a lorú fiindu deprinsa mai libera, ei in naturelulu lorú sunt mai simpli, mai drepti, mai onesti; pe candu cei din Romania si din Transilvania, pana mai in anii trecuti fusera de proprietarii lorú séu de arendasi si nemesi, — pentru claca in Romania, boierescu in Moldova, si iobagi'a in Ungaria, multu necajiti, cari, acesti din urma erau datori iobagi'a se lucreze 2, 3, ba pe alocurea si 4

dile pe septemana, care, pentru cei d'antau faceau 104, pentru cei de alu doilea 156. ér pentru cei de alu treilea 208 dile pe anu afara de necazulu celu mai nepomenitu alu femeiloru si feteloru acestoru iobagi in Transilvania, care, seracile, numai lipseau din curtile nemesiesci, cu sil'a aduse de nemesioica, careia i torceau, spalau, si totu felulu de lucruri facendu, fara a le dá pentru osteneal'a loru nimica, ba nici de mancare; dar batae adesea. Acésta trista stare de lucruri a bietiloru Romani precum a celoru din acum Romania libera, asia si aceloru din Transilvania (robia formala) demoralisá fórté multu pe bietii Romani din aceste tieri, pe candu Romanii din Dobrogea fusera scutiti de tóte aceste nesuferite calamitati; acestia, aveau se-si plátésca birulu capului, ér daca aveau mosie vii, livezi de póme, dau zeciuela din tóte productele, si pentru vite la St. George plateau taes'a legiuita, si apoi peste totu anulu numai erá superatu de niminea intru nimica. — Intre Romanii din Dobrogea sunt multi si negutiatori de totu felulu, lipscani, bacani, speculanti de grâu, de vinuri si rachiuri; altii pescari, avendu unulu cate 80, 90, 100 servitori pescari prin ghiolurile (lacurile) cele mari de câte 2—3 miluri de lungi si 1 si jumătate late, esite unele din Dunare altele din mare, facenduse, mai alesu la Tulcea, negociu mare de pescu. — Prin orasie si prin sate, dintre romani sunt multi si meseriasii de totu felulu, multi sunt plugari, cultiva si vile, facendu-se bucate: grau, porumbu orzu, ovasu, alacu, vinuri fórté bune, la Niculitielu (Sarica) si in alte locuri, bunu ca si celu de Odobesci. Din aceste vedemu cá pamentulu Dobrogei este unu pamentu bunu de cultivatu, priesce ori-ce ar vrea omulu intr'ensulu, si clim'a e sanatósá; ér strainii carii vorbescu reu despre Dobrogea, fie chiar si d. Moltke, aceia nu spunu adevéru, ori din nesciintia, ori din reutate.

Din cele pana acum aretate despre romanii din Dobrogea, lamuritu se vede, cá ei traiau acolo fórté bine fiindu indestulati de tóte cele necesarii pentru ale vietii tóte le aveau, numai una le lipseau si pana astadi le lipsece, scólele. Bietii romani din Dobrogea, scole n'au pentru copii loru, si din lipsa de scóle, acestia crescú ca vitele, fara nici o instructiune dupa cum au si alte nationalitati de acolo, Bulgarii, Grecii, Armenii chiar si Evreii; si copiii romaniloru dupa ce crescú mari, devinu servitori altoru natiuni si la acésta trista sórta numai lips'a de scóle i-a condamnatu — fiindu cá nu sciú ceva se citésca si se scrie. Acesti romani din Dobrogea au venitu la cunosciint'a acestei necesitati de scóla pentru copii, si ei bucurosi ar dá cheltui'al'a scólei loru din satu, numai omu se fie cine se le arete cum se o faca, procurandu-le acest'a si tóte materialele necesarii la scóla si preparandu-le si pe invetiatoriulu, de a fi in scóla unu bunu pedagogu. Ei acést'a de la guvernulu localu nu poteau se astepte, de la acest'a nu sperau nimica, cá nici (turcii) n'aveau, dar celu pucinu atátu erá bine, cá ei la ale scólei si ale bisericeii nu impédica pe niminea, lasa pe fie ce nationalitate se-si faca scóla cum va vrea, punendu intr'ensa limb'a si invetiatur'a care-i va placé. — Parintele Nifon Balasiescu dobendindu de la celu de atunci pasia in Dobrogea, Ismail Beiu autorisatiunea de a face romaniloru de pe acolo scóle in calitate de directoru, incepuse la 1870—71 se faca prin comunele romane scóle si in scurtu timpu organisá vr'o 21 asemenea scóle, 6 in districtulu Hirsova, 12 intr'alu Macinului, si trei intr'alu Tulcei, si intr'unu anu ar fi pututu face in tóte comunele romane, daca cartile didactice (Abecedarele) nu i lipseau, de care numai atunci avea trebuintia de 2500 esemplare; si asia carti, in asia suma, uniforme scrise totu de acelasi autoru nu se gaseau, si fara carte a invetiá dice latinulu „*Haurit aquam cribro, qui vult discere sine libro.*“

VIII, Scólele romaniloru din Dobrogea.

In precedentulu articulu vediuramu, starea in care se afla romanii din Dobrogea, si felulu pamentului loru, precum

si ocupatiunile economice ale loru acolo; vediuramu cá ei intru tóte sunt multiamiti si impacati cu scórt'a loru, tóte cele necesarii avendu-le, afara de scóle pentru copii loru, cari crescú ca vitele, fara nici o instructiune. Deci cu la an. 1870. avendu multa dorintia de a vedea pe acei romani din Turcia, cu scopulu acest'a intreprinsei o caletoria, trecendu Dunarea de la Galati si dandu-me josu de pe vaporu la Isaceé, de aici merseiu la frumós'a monastire romanésca, Cocosiuulu, fiindu aprópe cale de o ora, monastire romanésca noua facuta de vr'o 45 de ani de ciobanii din Transilvania, de care sunt fórté multi, sate intregi veniti si asiediati p' aici, cu oile si alte vite a le loru prin campiele Dobrogei. Aici in monastirea Cocosiuulu siediuiu vr'o 32 dile, unde vediendu eu acelu locu asia de frumosu, positiune asia de romantica, la pólele unui picioru de munte casa mare cu locuintie destule de a incapé 80 de insi, pe candu ei, calugarii de acolo abia erau 40 si din acestia parte mare erau tramisi pe la diferite ascultari ale casei, — vediendu eu dar cá acea monastire este situata numai intre sate romanesci, tóte lipse de scóle; vediendu acelu localu incapatoru, comod, linistitu, cu biserica frumósá, si feritu de sgomotulu lumii; care incomodéza atáta de multu scólele prin orasie, indrasnii a dice calugariloru, cá ar fi bine se faca acolo o scóla buna primara. cáci bietii locuitori de prin satele circumvecine, lipsiti si doritori de acésta mangaiere, si-ar aduce copii acolo, la scóla, si pentru ei bucurosi ar dá cheltui'al'a; ér monastirea prin acésta fapta frumósá, si-ar castigá unu nume frumosu si laudabilu in lume, pe care din nenorocire nici una din monastirile cele multe din frumós'a nóstra Romania libera, n'a pututu se si-lu castige, de si unele din ele au dispusu de multe si frumóse averi, si cari atunci erau tóte pe manile loru, faceau cu ele ce vreau. — Monastirile cele mari si avute, cum erá: Neamtii, Caldarusiani, Ceroica, tóte au primitu se-si faca tipografii, fabrici de postavu si alte, numai scóla nu au fost prin putintia ca se-se faca nici intr'una, care fapta funesta, fugirea de invetiatura si de lumina, si iubirea de intunericu si de neinvetatura, acést'a i-a perdutu.

Calugarii din Cocosiuulu toti fosti mai antaiu numai ciobani, si apoi ca atari intrati in acésta tagma, dintre cari nici unulu nu scie bine se citésca ori se scrie, acei calugari dicu, cum audira acésta propunere a mea, ca acolo se faca scóla, indata se revoltara, strigandu toti in gur'a mare, cá nu le trebuie scóla in monastire, prin care se intre si la ei reulu acela, ce-lu vedu cá a intratu in bietulu poporu din tóta lumea, pe unde au fost si sunt scóle, — ba ce e mai multu, intr'acelu anu 1870, pe la rusalii, galatienii fruntasii orasului, cu primarul in frunte si toti notabilii, vre-o 50—60 familii, cu femei si copii, (ba acest'a vediendu dragostea acestoru ómeni, se oferí singuru a-i duce gratis pentru o di), fiindu Cocosiuulu aprópe de Galati. Acesti buní óspeti ajungendu la monastire fura bine primiti, si bine ospetati, de si ei si-adusera tóte cu densii, pane, carne si alte mezelicuri si unu bolobocu de vinu bunu, de si cocosenii au vinuri fórté bune, vechi. — Aici petrecendu fratii nostri galatieni minunatu de bine, si placandu-le cu deosebire positiunea locului, si tóte darurile cu care acea monastire este impodobita, primarul dupa o prealabila intielegere cu cei-alalti confrati ai sei, propuse staretului si calugariloru, cá comun'a Galati se angajeaza a face si a intretiene ea cu tóta cheltui'al'a ei o scóla primara in monastirea Cocosiuulu pentru tinerii calugari, si pentru copii romani din multele sate de pe acolo. Dar calugarii cum audira acést'a, nu primira o data cu capulu ca se se faca scóla in monastire, care scóla se le strice monastirea. — Bietii frati galatieni audiendu acestu refusu de asemenea daru frumosu, se mirara, si atunci cunoscura ce platescu calugarii de adi.

Nifon Balasiescu,
profesor.

D i v e r s e.

)(**Bibliografia.** A aparut in brosiura „*Creatiunea si dezvoltarea spirituala primitiva a omenimei.*“ Prelucrata dupa A. Arneht, de Teodoru Ceantea, profesorul de stiintele naturale la institutul romanu pedagogic-teologicu in Aradu. Pretiulu 40 cr. exemplariulu. Se capeta de vendiara la autorele.

— **Camer'a Romaniei** a votatu doue proiecte de lege, unulu pentru ficsarea pensiloru cuvenite ofirciloru, sub-officiloru si soldatiloru remasi infirmi din caus'a unor raniri grave primite pe campulu de resboiu si altulu pentru infiintierea a patru orfelinate pentru crescerea si invetiatura filoru de militari cadiuti pe campurile de lupta séu mutilati. Dupa celu d'antaiu s'a hotaritu urmatórea pensia: ofirciarii iau o pensie egal'a cu sold'a (fora accesorii) cuvenita gradulu ce aveau in momentul ranirii; sergentii câte 360 franci pe anu, corporalii câte 300 si soldatii câte 240. Aceste pensuni vor fi reversibili dupa mórtea titulariloru asupra veduvelor, pana la mórtea séu remaritarea lor, si asupra copiiloru pana la majoritatea lor. Veduvele fora copii inasa nu voru avea dreptu decátu la jumetate pensia. Veduvele si copii soldatiloru morti pe campulu de bataie, séu de consecintiele raniloru primite in lupta, vor avea dreptu la acelesi pensii ca si militarii si familiiele lor mentionate mai susu. Copii militariloru infirmi séu morti vor avea dreptulu d'a fi crescuti gratis in institutele de instructie a le statulu. Pentru copii orfani de tata si mama, pensia va fi retienuta de statu pentru totu timpulu câtu se vor aflá in aceste institute.

— **Plevna a cadiutu!** Osmanu pasia, eroulu aparatoriu alu Plevnei, de si, constrinsu de fome, erá se capituleze, elu n'a voitu se-si dea sabia fora lupta. In 28 Novembre st. v. a incercatu o esire impetuosa din Plevna, facandu deodata din doue parti atacu asupra linielor de impresurare, spre Gorni-Etropolu, unde se aflá armat'a rusésca si pe la Opanes, unde se aflau romanii. Osmanu pasia a isbutitu se ié unu transiecu si o reduta rusésca, de unde numai foculu bateriiloru romane ii-a potutu alungá. Lupt'a la Opanes a fostu crancena. Turcii ocupasera trei redute dela romanu, pe care érasu le-au reocupatu cu unu eroismu admirabilu, facendu se capituleze 7900 de turei. Osmanu pasia, ranitu la unu picioru, si armat'a turcésca sdrobíta intre redute, a fostu nevoita se se predee fora conditiumi. Pe candu lupt'a urmá, trupele romane de la Griviti'a si russii dela muntele verde au petrunsu in Plevna si au ocupat'o. Numerulu turcilóru morti si raniti se suie la 10,000 ér 40,000 sunt prinsoneri. Tiarulu, insciintiatu la Tucenitia despre caderea Plevnei, a grabitu in faci'a loculu si imbracisandu pre Principele Carolu l'a serutatu in lacrimi de bucuria, dicandu-i „iubite nepote“, asemenea a serutatu pe gen. Totleben, principele Imeretinschi, si pe gen. Ganecichi; apoi a disu „Alu vostru este meritulu pentru caderea Plevnei.“

Invitare la prenumeratiune
pentru fói'a

HIGIEN'A si SCOL'A

pe anulu 1878.

Tienendu strinsu la maccim'a, cà dorinti'a fia carui medicu, aru trebú se mérga intr' acolo, ca timpulu si poterile sale se le intrebuinteze pentru binele comunu si se-si indrepte studiale sale pentru de a invetiá mai 'bine, cum se se previna bóleloru, decátu cum se se sanéze ele, ne amu oteritu in sperantia, cà restantierii si-voru face datorinti'a — a continuá si in anulu viitoriu adeca 1878. foi'a nostra, in câtu vomu aflá sprijonire la onoratu publicu cetitoriu, cu pre-

tiulu de paaa acuma adeca cu 2 fi. pe 1 anu si 1 fi. pe 1/2 anu.

Vomu continuá cu descrierea si tractarea bóleloru, precum amu inceputu dupa principiale fisiatrice; vomu dá indigitari in priviinti'a higieni in scola si acasa, vomu aratá cum se efeptuesce si ce folosu aduce gimnastic'a in priviinti'a sanetatii, si in fine vomu continuá a dá si indigitatiuni metodice despre tractarea obiectelor de invetiamentu.

Prenumeratiunea se pote face mai usioru prin asemnatiuni postali la Redactiunea in Temisiora.

Redactiunea.

Depuneri de capitale pentru fructificare.

2—4.

Se primescu la institutul subsemnatu:

a) pe langa anuniaraa radicarei in sensulu statutorulu cu 6% *interese*;

b) sub conditiune de a se anunciá institutul radicarea depunerii la 3 luni inainte cu 6 1/2 % *interese*;

c) sub conditiune de a se anunciá institutul radicarea depunerii la 6 luni inainte cu 7% *interese*.

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerii, si incéta cu diu'a premergatoria dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, cà numai dupa acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu pucinu 15 dile.

La dorinti'a deponentelui se potu stabili in diu'a depunerii capitalulu si conditiumi speciale de esolvire, cari se insemna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutul. In atare casu restituierea depunerii urméza dupa aceste modalitati speciali.

Depunerile tramise prin posta pe langa comunicarea adresei deponentelui se resolve totu de-a-un'a in diu'a primirei.

Asémene se potu efectui prin posta anuniari si radicari de capitale.

Sibiiu, 29 novembre 1877.

„Albin'a“,

institutu de creditu si d'economie in Sibiiu.

Concursu.

1—3.

Concursu se escrie pentru deplinirea statiunei invetiatoresci la scol'a gr. or. din comun'a *Ravn'a* inspectoratu Ienopoliei (Borosineu) cottulu Aradului, cu terminulu de alegere pe 18 Decemvrie a. c. st. v.

Salariulu in bani gat'a 70 fl. v. a. 5 cubule gráu, 5 cubule cucuruзу, 8 orgii de lemne din care este a se incaldi si scol'a, 1 jugeru pamentu aratoriu, cuartiru cu gradina de semenatu.

Recurentii au se produca, testimoniu despre absolvirea preparandiei, — de calificatiune, si atestatu de moralitate. ---

Recursele adresate comitetulu parochialu, se voru trimite la oficiulu parochialu gr. or. in Monésa per Dézna. Ravn'a, 28 Noemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, Nicolau Beldea, inspect. scol.

1—3.

Se escrie de nou concursu pe statiunea invetiatoresca dela scol'a gr. or. din *Josasiu* inspectoratu Ienopoliei (Borosineu) cottulu Aradului, cu terminulu de alegere pe 27 Decemvrie a. c. st. v.

Salariulu: 150 fl. v. a. 5 cubule de grâu, 5 cubule de cucuruzu, — 8 orgii de lemne, din care este a se incaldí si scól'a — quartiru cu gradina de semenatu.

Dela recurrentii se cere se produca testimoniul despre absolvirea preparandiei — de cualificatiune si atestatu de conduita. —

Recursele adresate comitetului parochialu, se voru trimite la oficiulu parochialu in Finisiu per Gurahoncz.

Iosasiu, 28 Noemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Nicolau Beldea**, inspeet. scolariu.

1—3.

La antaia escriere de concursu pe statiunea invetiatoresca dela scol'a gr. or. din **Zimbru** cu filialele **Brusturesci** si **Dulcele**, ne compariendu nici unu recurrentu, — cu acést'a se escrie de nou concursu pe numit'a statiune invetiatoresca, cu terminulu de alegere pe **18 Decemvrie a. c. st. v.**

Salariulu anualu 157 fl. 50 cr., 5 cubule grâu, 5 cubule cucuruzu, 12 orgii de lemne din care este a-se incaldí si scól'a, quartiru cu gradina de semenatu.

Recurrentii au se produca testimoniul despre absolvirea preparandiei — cualificatiune si atestatu de moralitate.

Recursele adresate comitetului parochialu se voru trimite la oficiulu parochialu in Zimbru — per Gurahoncz.

Zimbru, 28 Noemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Nicolau Beldea**, inspectoru scolariu.

1—3.

Concursu se escrie pentru ocuparea postului de capelanu pre langa nepotintiosulu parochu din **Rusova-Veche**, Vichentie Balea, Protopresbiteratulu Biserica-Alba, dieces'a Caransebesiului, conformu parintescii ordinatiuni consistoriale cu dto 10-lea Noemvrie nr. 830. bis.

Emolumentele suntu urmatórele: a) a treia parte din sesia parochiala, pamentu bunu aratoriu; b) a treia parte din intra — si estravilanu; c) a treia parte din biru si stol'a indatinata dela 85 de case.

Doritorii de a ocupá acestu postu de capelanu au a-si tramite recoursele instruate in intielesulu stat. org. bis. adresate comitetului parochialu catra Protop. Iosifu Popoviu in Jamu, avendu recurrentii a se presentá nainte de alegere in vre-o Dumineca séu serbatóre in s. biserica spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu. Alegerea va fi in **18. Decemvrie 1877.**

Rusova-Veche, 21. Noemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Iosifu Popoviciu**, protopopu.

1—3.

Pe postulu invetiatorescu din comun'a **Comiatu** protopopiatulu si inspectoratulu Lipovei, se escrie concursu cu terminu pona la **18 Decemvrie** candu va fi si alegerea.

Emolumentele suntu: 100 fl. 15 meti grâu, 15 meti cucuruzu, 6 orgii de lemne, 1 iugeru de livada, cortelul liberu cu gradina de legumi.

Cei ce dorescu a ocupá acestu postu invetiatorescu au a-si tramite recoursele instruate in intielesulu stat. org. si adresate comitetului parochialu, la subscrisulu in Lipov'a si inainte de alegere au se se presinte in vre o dumineca in biserica spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Comiatu 27. Noemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Cristoforu Giuchiciu**, inspectoru de scóle

2—3.

Concursu se escrie pentru intregirea parochiei vacante din comun'a **Lapusnicelu** in protopresbiteratu Mehadieii pana in **siese septemani dela 1-a publicara.**

Emolumentele impreunate cu acést'a parochie suntu: una sesiune de 23 jugere pamentu aratoriu si fenatiu, 11 jugere se despagubescu dela erariu cu 43 fl. 86 cr. una suta fl. pentru biru si stola, afara de nunti si alte servitie, quartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acést'a parochie au a-si trimete recoursele lor — instruate in sensulu stat. organicu bis. adresate comitetului parochialu, catra administratorulu protopopescu in Mehadia.

Lapusnicelu in 9 Novembre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Stefanovicu**, administratoru.

2—3.

Conformu decisiunei V. Consistoriu alu Caransebesiului din 22. Septembrie cu Nr. 735. se deschide, pentru parochia cea vacanta din comun'a **Rachitova** in Protopresbiteratulu Oravitiei, Cottulu Carasiului, concursu cu terminu pana in **18 Decembre a. c.**

Emolumentele suntu 32 jugere de pamentu adeca o sesiune, birulu dela 109 de case si stol'a indatinata.

Doritorii de ocupá acést'a parochie au a-si adresá recoursele instruate in sensulu statutului organicu catra Comitetulu parochialu din Rachitova, si ale trimite D. Protopresbiteru Iacobu Popoviciu in Oravitia.

Rachitova in 8 Noemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. Protopresbiteru tractualu.

3—3.

Concursu se escrie pentru ocuparea postului de invetiatori in comun'a **Socolariu**, dieces'a Caransebesiului, protopresbiteratulu Bisericeii-Albe, pana la **18-lea Decemvrie a. c. st. v.** in care di se va tienea si alegerea.

Emolumentele suntu urmatórele: a) salariu in bani gata anualminte 300 fl. V. A. b) 10 orgii de lemne din care are a-se incaldí si scól'a, c) 2 jugere de livada, d) 3 gradina de legumi si e) quartiru liberu.

Doritorii de a recurge la acést'a statiune invetiatoresca au se-si instruedie recoursele conformu stat. org. bis. adresande comitetului parochialu din Socolariu, si trimitiende inspectorulu scolariu Iosifu Popoviciu in Jamu, pana la diu'a de alegere.

Recurrentii au se se presente in persóna in veri o dumineca séu serbatóre pana la diu'a de alegere spre a-si aratá desteritatea in cantari si tipicu.

Socolari 9 Noembre 1877. Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Iosifu Popoviciu**, protopopu.

3—3.

Conformu Ord. Ven. Consistoriu din 5 Noemvrie a. c. Nr. 2588. se deschide concursu pentru deplinirea parochiei din **Petirsu** protop. Lipovii, cu terminulu de alegere pe **6 Decemvrie st. v. a. c.**

Emolumentele sunt: un'a sesiune pamentu aratoriu si fenatiu, intravilanu, biru parochialu dela 77 case câte una mesura de cucurudiu, stolele usuate.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia au a-si tramite recoursele instruate in intielesulu statutului organicu, si adresate comitetului parochialu, d. protopopu Ioanu Tieranu la Lipova, avendu recurrentii a se presentá nainte de alegere in vre-o dumineca, séu serbatóre la s. Biserica, spre a-si aretá desteritatea in cantari, si tipicu.

Petirsu 9. Noemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Ioanu Tieranu**, protopopu.

Redactoriu respundietoriu: **Vincentiu Mangra**.